

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«БЕРДЯНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ТАВРІЙСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
АГРОТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДМИТРА
МОТОРНОГО»

Вибіркова навчальна дисципліна

ТУРИСТИЧНА ПОЛІТИКА

Спеціальність - ІЗ Туризм і рекреація
Освітньо-професійна програма – «Туризм»

Кількість кредитів ЄКТС - 3

Кількість навчальних годин – 90

Вид підсумкового контролю – залік

Анотація навчальної дисципліни

Метою є ознайомлення здобувачів освіти з основними теоретичними і практичними положеннями формування туристичної політики на різних рівнях, формування системних знань про механізми державного регулювання, підтримки та стимулювання розвитку туристичної індустрії під час практичної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни є: набуття здобувачами освіти стійких знань з теорії та практики стратегічного планування в туризмі, інструментів просування національного та регіонального турпродукту, забезпечення сталого розвитку та безпеки в індустрії гостинності.

Основний зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Сутність та поняття “туристична політика”

Поняття та соціально-економічна сутність туристичної політики. Об'єктивна необхідність формування туристичної політики на сучасному етапі розвитку суспільства. Туристична політика як складова частина загальної макроекономічної та гуманітарної політики держави.

Об'єкти та суб'єкти туристичної політики. Класифікація суб'єктів: державні органи, органи місцевого самоврядування, громадські організації (асоціації), приватний туристичний бізнес та споживачі туристичних послуг. Об'єкти

політики: туристичні ресурси, інфраструктура, туристичні дестинації та підприємства індустрії гостинності.

Рівні реалізації туристичної політики: Глобальний (міжнародний) рівень;

- Національний (державний) рівень;
- Регіональний рівень (області, краї);
- Локальний або муніципальний рівень (територіальні громади, курортні міста).

Вплив глобалізаційних процесів на туристичну політику. Чинники, що визначають трансформацію туристичної політики в умовах геополітичних змін, кризових явищ та початкових етапів відновлення ринку.

Тема 2. Пріоритетні напрями та цілі державної політики в галузі туризму

Цілепокладання в туристичній політиці. Головна мета державної політики: створення конкурентоспроможного національного туристичного продукту, забезпечення сталого розвитку та задоволення потреб громадян у відпочинку та оздоровленні. Соціальні, економічні, екологічні та культурні цілі.

Визначення пріоритетних напрямів розвитку туризму. Державна підтримка розвитку внутрішнього та в'їзного туризму як джерела валютних надходжень та створення робочих місць. Політика стимулювання окремих видів туризму: екологічного, сільського (зеленого), культурно-пізнавального, лікувально-оздоровчого (медичного) та ділового (MICE).

Концепція сталого розвитку як фундамент сучасної туристичної політики. Баланс між економічною вигодою, збереженням екологічної цілісності рекреаційних територій та соціокультурною самобутністю місцевих громад.

Національні стратегічні документи. Аналіз діючих державних стратегій та програм розвитку туризму і курортів в Україні. Встановлення довгострокових цілей та індикаторів їх досягнення.

Тема 3. Формування та реалізація туристичної політики держави

Етапи процесу формування туристичної політики: ініціювання, розробка стратегічних альтернатив, прийняття нормативно-правових актів та цільових програм, практична реалізація, моніторинг та оцінка ефективності результатів.

Маркетингова та іміджева політика держави. Формування позитивного туристичного іміджу та національного бренда на світовому ринку. Інструменти просування: участь у міжнародних туристичних виставках, створення єдиних інформаційних промо-порталів, організація прес-турів для іноземних медіа.

Цифровізація (диджиталізація) як інструмент реалізації політики. Державні туристичні реєстри, електронні системи збору статистики, використання Big Data для аналізу туристичних потоків.

Кризовий менеджмент у туристичній політиці. Розробка та впровадження програм відновлення туристичної галузі після форс-мажорних обставин (економічні кризи, пандемії, наслідки воєнних дій). Політика безпеки мандрівників.

Тема 4. Інституційні засади державної туристичної політики

Інституційна структура управління туристичною галуззю. Світовий досвід та моделі побудови інституцій управління (централізована, комбінована, децентралізована/ринкова). Роль Національних туристичних адміністрацій (НТА).

Система органів управління туризмом в Україні. Повноваження та функції центральних органів виконавчої влади (Міністерство, Державне агентство розвитку туризму (ДАРТ)). Взаємодія з іншими відомствами (екології, культури, інфраструктури).

Регіональний та муніципальний рівень інституцій. Діяльність профільних управлінь/департаментів ОДА та органів місцевого самоврядування в територіальних громадах. Створення та функціонування Туристично-інформаційних центрів (ТІЦ).

Роль міжнародних та громадських організацій. Співпраця з Всесвітньою туристичною організацією (UN Tourism). Діяльність національних професійних асоціацій, спілок та туристичних кластерів у формуванні спільної політики розвитку.

Тема 5. Державне регулювання як складова туристичної політики держави

Сутність, методи та інструменти державного регулювання. Співвідношення прямого (адміністративного) та непрямого (економічного) регулювання туристичного ринку.

Адміністративно-правові інструменти:

-Законодавче забезпечення (Закон України «Про туризм» та нормативно-правові акти);

-Ліцензування туropераторської діяльності як механізм контролю якості та надійності;

-Стандартизація та сертифікація туристичних послуг, категоризація засобів розміщення (готелів);

-Візова політика та прикордонний контроль як чинники регулювання в'їзних потоків.

Економічні інструменти регулювання:

-Фінансово-кредитна та інвестиційна політика в туризмі;

-Податкове регулювання: стимулююча роль податків, застосування ПДВ у туризмі;

-Туристичний збір: сутність, порядок справляння та цільове використання для розвитку місцевої інфраструктури;

-Державно-приватне партнерство (ДПП) в реалізації масштабних туристично-рекреаційних проектів.

Державний контроль та захист прав споживачів. Забезпечення безпеки туристів, механізми фінансових гарантій (банківські гарантії туроператорів та турагентів), розгляд претензій і реклаमाцій, антимонопольне регулювання туристичного ринку.

Тема 6. Політика сталого розвитку туризму

Концепція сталого (стабільного) розвитку в глобальній туристичній політиці. Визначення та три фундаментальні складові сталого туризму: економічна життєздатність, соціальна справедливість та екологічна цілісність. Роль Глобальних критеріїв сталого туризму (GSTC).

Екологічні аспекти сталого туризму. Політика збереження біорізноманіття та раціонального використання природних рекреаційних ресурсів. Моніторинг та регулювання антропогенного навантаження (місткості дестинації). Управління відходами та ресурсозбереження в готелях та туристичних комплексах.

Соціокультурна відповідальність туризму. Захист та повага до історико-культурної спадщини, традицій та цінностей місцевих громад. Інтеграція корінного населення в туристичний бізнес та протидія негативному соціокультурному впливу масового туризму (овертуризму).

Стимулювання екологічно орієнтованих видів туризму. Державна та регіональна підтримка екотуризму, сільського (зеленого) туризму, агротуризму. Сертифікація «зелених» засобів розміщення (екомаркування, міжнародні екосертифікати типу Green Key).

Тема 7. Інвестиційна політика у сфері туризму

Сутність та завдання інвестиційної політики в туризмі. Роль інвестицій у модернізації туристичної інфраструктури (транспорт, готелі, розважальні об'єкти) та підвищенні конкурентоспроможності дестинацій. Джерела фінансування: державні, приватні, іноземні інвестиції, грантові кошти міжнародних фондів.

Механізми формування інвестиційної привабливості. Створення сприятливого інвестиційного клімату на національному та регіональному рівнях. Державні гарантії захисту прав інвесторів. Податкові та митні пільги для масштабних інвестиційних проектів у туристичній сфері.

Державно-приватне партнерство (ДПП) в туризмі. Моделі взаємодії держави та бізнесу (концесії, спільні підприємства, сервісні контракти) для розбудови курортних зон, реставрації пам'яток архітектури та розвитку рекреаційних парків.

Управління туристичними інвестиційними проектами. Етапи розробки та оцінки ефективності інвестиційних проектів. Аналіз ризиків інвестування в індустрію гостинності під час відновлення ринку.

Тема 8. Регіональна політика у сфері туризму

Мета та специфіка регіональної туристичної політики. Врахування географічних, ресурсних, культурних та економічних особливостей окремих

областей і територіальних громад. Політика подолання міжрегіональних диспропорцій у розвитку туризму.

Децентралізація та роль місцевого самоврядування. Повноваження органів місцевого самоврядування (ОТГ) у формуванні локального туристичного простору. Розробка та фінансування муніципальних програм розвитку туризму.

Туристичне районування та кластеризація. Поняття та механізм формування туристично-рекреаційних кластерів. Взаємодія між готелями, туроператорами, закладами харчування, музеями та фермерськими господарствами всередині кластера для створення унікального локального продукту.

Брендинг та маркетинг дестинацій. Створення локальної ідентичності. Функціонування регіональних організацій з менеджменту дестинацій (DMO) та мережі Туристично-інформаційних центрів (ТІЦ) для обслуговування мандрівників на місцях.

Тема 9. Кадрова політика у сфері туризму

Сутність та значення кадрового потенціалу в індустрії гостинності. Особливості праці в туризмі (висока частка «живої» праці, клієнтоорієнтованість, сезонність зайнятості). Завдання кадрової політики на державному та корпоративному рівнях.

Державна політика в системі підготовки кадрів. Стандарти фахової передвищої та вищої освіти за спеціальністю «Туризм та рекреація». Взаємодія закладів освіти з профільними туристичними підприємствами: дуальна форма навчання, організація практик та стажувань.

Управління людськими ресурсами (HRM) на підприємствах туризму. Професійні вимоги до персоналу (компетентності, знання іноземних мов, комунікативні навички). Програми підвищення кваліфікації, тренінги та сертифікація екскурсоводів, гідів-перекладачів, готельного персоналу.

Соціально-трудові відносини та мотивація праці. Проблеми плинності кадрів в індустрії туризму. Політика мотивації, покращення умов праці, забезпечення гідної заробітної плати та протидія нелегальній зайнятості в туристичний сезон.

Тема 10. Соціальна політика у сфері туризму

Соціальна функція туризму. Туризм як засіб реалізації конституційного права громадян на відпочинок, охорону здоров'я, оздоровлення та доступ до культурних цінностей. Поняття «соціальний туризм».

Державна підтримка пріоритетних категорій населення. Механізми забезпечення доступності туристичних послуг для дітей, молоді, багатодітних сімей, пенсіонерів, осіб з інвалідністю, а також ветеранів та учасників бойових дій (програми психологічної та фізичної реабілітації). Субсидування, пільги, використання соціальних ваучерів.

Розвиток інклюзивного туризму. Створення безбар'єрного середовища в дестинаціях. Вимоги соціальної політики щодо адаптації засобів розміщення, транспорту, музеїв та туристичних локацій для маломобільних груп населення.

Роль профспілок та громадських організацій. Участь некомерційного сектору у фінансуванні та організації соціально-оздоровчих турів, дитячого відпочинку та екскурсійних програм.